

Nr 41.

Utlåtande i anledning av väckt motion om förhöjd livränteesättning åt riksbanksvaktmästaren B. H. Brohn.

(5:e avd.)

I en inom första kammaren av herr *Lundqvist* väckt motion (I: 100) har hemställts, att riksdagen ville besluta, att den livränteesättning, som enligt beslut av riksförsäkringsanstalten den 6 juli 1950 utgår till riksbanksvaktmästaren *Bror Herbert Brohn*, skall, räknat fr. o. m. den 1 juli 1946, under hans återstående livstid utgå med ett från 146 kronor och 84 öre för månad till 350 kronor för månad förhöjt belopp.

I motionen upplyses till en början, bl. a.,

att Brohn, som är född den 12 november 1909, under tiden den 21 september 1942—den 3 februari 1943 fullgjort beredskapstjänstgöring i Boden och Kiruna;

att han enligt uppgift vid inryckningen i militärtjänst varit tuberkulin-negativ, varför han i slutet av september 1942 underkastades calmettevaccinering;

att han den 3 maj 1943 intogs å karolinska sjukhusets ögonavdelning för ögonsjukdom — enligt uppgift av tuberkulös natur — och kvarlåg där till och med den 26 juni samma år;

att han den 3 juli 1943 drabbades av förlamning i båda benen och i urinblåsan och då intogs på serafimerlasarettet, där han den 27 i sistnämnda månad underkastades operation;

att han numera med hjälp av två käppar med stor ansträngning kan förflytta sig kortare sträckor samt att han är nästan fullständigt blind på vänster öga;

att han — efter att tre gånger ha erhållit avslag från riksförsäkringsanstalten på ansökningar om ekonomisk ersättning för sin sjukdom — genom beslut av anstalten den 6 juli 1950 tillerkändes en månatlig ersättning av 146 kronor 84 öre att utgå räknat från och med den 1 juli 1946 för hans återstående livstid;

samt att en av *Brohn* den 27 oktober 1950 gjord underdånig ansökning om erhållande av en livränta om ytterligare 500 kronor för månad av Kungl. Maj:t lämnats utan bifall.

Härefter anföres i motionen följande.

Enligt vad vill synas av handlingarna hade ovannämnda framställning (till Kungl. Maj:t) remitterats till försvarets civilförvaltning, vilken i under-

dånigt remissutlåtande den 17 april 1951 avstyrkte den gjorda framställningen under erinran bl. a. att förvaltningen — gemensamt med dåvarande försvarets sjukvårdsavdelning — genom beslut den 31 oktober 1944 funnit gottgörelse icke kunna från militär myndighet utgå till sökanden och att sjukvårdsstyrelsen icke ansåg det sannolikt, att sökanden vaccinerats enligt calmettemetod. För egen del tillade civilförvaltningen följande: 'Även om den läkarbehandling, sökanden undergått vid ifrågavarande tillfälle, mot förmodan skulle vara orsak till sökandens sjukdom, kan enligt civilförvaltningens mening skadan icke anses stå i sådant sammanhang med behandlingen, att den utgör grund för skadestånd.'

Detta uttalande och ställningstagande, vilket av allt att döma varit avgörande för Kungl. Maj:ts avslag, strida uppenbart mot riksförsäkringsanstaltens ståndpunkt av den 2 juni 1950. Uppfattningen synes även — att döma av avgivet läkarintyg — på läkarhåll vara en annan än den, åt vilken civilförvaltningen här givit uttryck.

Då riksförsäkringsanstalten efter ingående prövning så sent som 1950 funnit grundad anledning föreligga för antagande av sådant orsakssamband mellan Brohns militärtjänstgöring och här ovan berörda sjukdomar, att anstalten tillerkänt honom livränta, måste sambandet få anses vara erkänt. Det bör då också få anses både rimligt och riktigt, att den gottgörelse, som det allmänna sålunda lämnar, blir av sådan storleksordning, att den kan anses innebära någorlunda tillfredsställande kompensation för såväl det ekonomiska avbräck skadan direkt vållar som ock det påfrestande psykiska lidande som den ådragna sjukdomen och lytet ofrånkomligt måste förorsaka. Att den hittills utgående ersättningen icke tillnärmelsevis uppfyller detta krav framgår med full tydlighet bl. a. av Brohns förutnämnda framställning till Konungen den 27 oktober 1950. Här må särskilt erinras om att ingen som helst ersättning lämnats för tiden före 1 juli 1946 och att Brohn, som enligt föreliggande intyg är en duglig och plikttrogen tjänsteman och som därför eljest haft goda utsikter erhålla befordran inom riksbanken, på grund av sjukdomen icke längre kan räkna med någon sådan, samtidigt som hans rese- och levnadskostnader i övrigt på grund av den starkt nedsatta rörelse- och arbetsförmågan mycket kännbart stegrats. — Beträffande närmare detaljer rörande det föreliggande fallet ber jag få hänvisa till de handlingar i ärendet, vilka jag kommer att överlämna till vederbörande utskott.

Av vad ovan framhållits måste det anses vara i hög grad både behjärtansvärt och sakligt motiverat, att nu utgående ersättning till Brohn väsentligt höjes, förslagsvis från nu utgående 146 kronor och 84 öre per månad till 350 kronor per månad.

Det förtjänar även framhållas, att det här är fråga om en ytterligt sällsynt sjukdom, varför prejudikatriskerna i detta fall är utomordentligt ringa.

Brohns ifrågavarande framställning till Kungl. Maj:t har varit remitterad icke blott till försvarets civilförvaltning utan även till riksförsäkringsanstalten. Anstaltens den 23 november 1951 dagtecknade utlåtande är av följande lydelse:

Genom remiss den 10 oktober 1951 har Kungl. Maj:t anbefallt riksförsäkringsanstalten avgiva utlåtande över en av riksbanksvaktmästaren Herbert Brohn, Stockholm, gjord framställning om viss ytterligare livränta på grund av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, över vilken framställning försvarets civilförvaltning den 17 april 1951 avgivit underdånigt utlåtande. Med anledning härav får riksförsäkringsanstalten anföra följande.

Med stöd av nådigt brev den 20 juni 1947 angående prövning av vissa ärenden rörande ersättning i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, tillerkände riks försäkringsanstalten genom beslut den 2 juni 1950 Brohn ersättning enligt grunderna i 1927 års militärsättningsförordning för ögonsjukdom och ryggmärgsinflammation. Enligt anstaltens mening fanns nämligen grundad anledning antaga, att orsakssamband kunde föreligga mellan Brohns ifrågavarande sjukdomar och hans militärtjänstgöring under tiden 22 september 1942—4 februari 1943. Anstalten utgick härvid från att Brohn, såsom i ärendet hade uppgivits, under militärtjänstgöringen blivit vaccinerad enligt Calmettes metod. Ersättningen är för tiden från och med den 1 juli 1950 bestämd enligt grunderna i förordningen den 2 juni 1950 angående omreglering av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, och utgår i form av livränta efter en invaliditetsgrad av 50 procent med ett belopp av 146 kronor 84 öre för månad.

Av den utredning, som numera verkstälts av försvarets sjukvårdsstyrelse, måste anses framgå, att Brohn icke undergått vaccination enligt ovannämnda metod. Vidare har framkommit, att en vid inryckningen till militärtjänstgöring företagen tuberkulinprövning å Brohn utfallit positivt. Med anledning härav har riks försäkringsanstalten, efter samråd med sin sakkunnige i fråga om ögonsjukdomar, docenten T. Kornerup, och en av sina sakkunniga på lungsjukdomarnas område, docenten T. Bruce, funnit synnerligen tveksamt, huruvida grundad anledning finnes för antagande, att orsakssamband kan föreligga mellan Brohns sjukdomar och hans militärtjänstgöring. Då emellertid ett dylikt samband icke torde helt kunna uteslutas, anser sig anstalten icke böra vidtaga någon åtgärd syftande till omprövning av Brohns ersättningsrätt. Anstalten äger icke i fall som förevarande själv besluta om eventuell indragning av tillerkänd livränta, utan tillkommer det försäkringsrådet att meddela beslut härom.

I sin framställning har Brohn icke anfört några omständigheter av beskaffenhet att kunna föranleda höjning av den från anstalten utgående livräntan. Enligt anstaltens mening synes ej heller skäl föreligga att i särskild ordning bereda honom ytterligare ersättning. Riks försäkringsanstalten avstyrker därför bifall till framställningen.

Vad beträffar Brohns uppgift, att han tillskyndats sjukvårdskostnader för tiden till och med den 7 februari 1947, får anstalten meddela, att anstalten utgivit ersättning för dylika kostnader enligt inkomna räkningar för tiden efter den 30 juni 1946 — för tid dessförinnan utgår ej ersättning enligt ovan nämnda nådiga brev — i den mån kostnaderna ej ersatts av riksbanken enligt gällande avlöningsbestämmelser. Brohn har på förfrågan uppgivit, att han numera ej har några anspråk på ersättning för sjukvårdskostnader för tid efter den 30 juni 1946.

Utskottet. Av den lämnade redogörelsen framgår, att riks försäkringsanstalten numera drager i tvivelsmål, huruvida över huvud taget grundad anledning finnes till antagande, att orsakssammanhang kan föreligga mellan Brohns sjukdomar och hans militärtjänstgöring. Utan att ingå på denna fråga, vilken icke är av direkt betydelse i förevarande sammanhang, anser utskottet sådana omständigheter icke vara för handen, att anledning föreligger att genom särskilt riksdagsbeslut bereda Brohn längre gående ersättning än den han enligt riks försäkringsanstaltens beslut redan erhållit, nämligen 146 kronor 84 öre i månaden utöver full lön såsom riksbanksvakt-

mästare i lönegraden Ca 11, löneklass 14. Det förtjänar här framhållas, dels att Brohn icke, såvitt visats, hos försäkringsrådet fört talan mot riksförsäkringsanstaltens ersättningsbeslut, dels ock att en av Brohn hos Kungl. Maj:t gjord framställning om förhöjd ersättning av Kungl. Maj:t lämnats utan åtgärd.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,
att motionen I: 100 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 26 februari 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Näsgård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Pålsson, Näsström, Sundelin, Bergh, Hesselbom, Ragnar Persson och Edvin Thun; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Svensson i Grönvik, Andersson i Malmö, Wallentheim, Lindholm, Ståhl, Staxäng, Johansson i Mysinge, Hoppe, Kollberg, Andersson i Munkaljungby, Wedén, Gustafsson i Stockholm och Nihlfors.